

ΟΙ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΡΩΜΥΛΙΑ-ΒΟΡΕΙΑ ΘΡΑΚΗ ΣΤΗΝ ΛΑΡΙΣΑ ΚΑΙ ΣΤΑ ΧΩΡΙΑ ΤΗΣ

Σ τις αρχές του 19ου αιώνα οι έθνικο-πολιτικές συνθήκες της εποχής ανάγκασαν έναν σημαντικό αριθμό Έλλίνων που ζούσαν στην περιοχή της Ανατολικής Ρωμυλίας-Βόρειας Θράκης να φύγουν από τις πατρογονικές εστίες τους, όπου ζούσαν για αιώνες, και να έρθουν πρόσφυγες στην Μπέρα Ελλάδα.

Η Ανατολική Ρωμυλία ήταν μία αυτόνομη περιοχή (βιλαέτι) της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, που δημιουργήθηκε το 1878 από την Συνθήκη του Βερολίνου και καταργήθηκε το 1885, οπότε ενοποιήθηκε πραξικοπηματικά με το Πριγκιπάτο της Βουλγαρίας, το οποίο επίσης ήταν υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας. Συνέχισε τυπικά να είναι Οθωμανική επαρχία μέχρι το 1908, οπότε η Βουλγαρία ανακηρύχθηκε ανεξάρτητη. Η περιοχή αντιστοιχούσε στην σημερινή νότια Βουλγαρία. Περιελάμβανε τα εδάφη μεταξύ του Αΐμου, της Ροδόπης, της Στράντζας και ήταν γνωστή σε όλους τους κατοίκους της, όλων των εθνοτήτων, ως Βόρεια Θράκη. Η ονομασία Ανατολική Ρωμυλία δόθηκε στην επαρχία μετά από έπιμονή των Βρετανών αντιπροσώπων στο Συνέδριο του Βερολίνου. Στην περιοχή άνθουσε το ελληνικό στοιχείο για αιώνες, αφήνοντας το στίγμα του παντού.

Οι Βούλγαροι την εποχή της αυτονομίας, αποτελούσαν πλειοψηφία του πληθυσμού στην Ανατολική Ρωμυλία, αλλά υπήρχαν σημαντικές Τουρκικές και ελληνικές μειονότητες, με τους Έλληνες να ξεχωρίζουν κρατώντας το εμπόριο, τις μεταφορές, τις τέχνες και επιστήμες. Πρωτεύουσα της περιοχής ήταν η Φιλιππούπολη. Ο Οργανικός Νόμος της ανεξάρτητης επαρχίας έξα-

σφράλιζε ισότιμη αντιμετώπιση και συμμετοχή στην δημόσια διοίκηση, στους κατοίκους των τριών βασικών εθνοτήτων (Ελλήνων, Τούρκων και Βουλγάρων), αν και στην πράξη δεν εφαρμόστηκε ποτέ. Ός επίσημες γλώσσες αναγνωρίζονταν ή τουρκική, ή ελληνική και ή βουλγαρική. Ο Οργανικός Νόμος της Ανατολικής Ρωμυλίας προέβλεπε επίσης την δημιουργία Τοπαρχίας, κάτω από την πολιτική και στρατιωτική κυριαρχία του σουλτάνου. Η Τοπαρχία θά είχε πρωτεύουσα την Φιλιππούπολη και διαιροῦνταν σε 26 επαρχίες. Πρωτεύουσες των 6 νομών ορίζονταν ή Φιλιππούπολη, τό Τατάρ Παζαρτζίκ, τό Χάσκιοι, ή Έσκι Ζαγρά, ή Σήλυμα και ή Πύργος.

*Η Έλληνική Αντιπροσωπεία
στό Συνέδριο του Βερολίνου.*

Ο σουλτάνος θά διόριζε χριστιανό γενικό διοικητή της Τοπαρχίας, μέ θητεία πέντε ετών, έπειτα από έγκριση των Μεγάλων Δυνάμεων. Ο Οργανικός Νόμος παραβιαζόταν συνεχώς εις βάρος των Ελλήνων. Οί τελευταίοι έκαναν άγωνα για την πιστή εφαρμογή του, από την όποία έξαρτιόταν ή επιβίωσή τους στην περιοχή. Στόν άγωνα αυτόν ό Έλληνισμός της Ανατολικής Ρωμυλίας ήταν μόνος, επειδή τό ελληνικό κράτος αντιμετώπιζε πίο άμεσα προβλήματα, όπως ή καθιέρωση των συνόρων σε Ήπειρο και Θεσσαλία, αλλά και τό Κρητικό Ζήτημα, και έτσι δεν είχε την δυνατότητα νά ασχοληθεί άμεσα μέ τά δεινά των Ελλήνων της Ανατολικής Ρωμυλίας. Ταυτόχρονα, έπρεπε νά προασπίσει τά συμφέροντα του ελληνισμού στην Μακεδονία.

Η περιοχή κατοικοῦνταν από Θράκες από την αρχαιότητα και κατά τον Δεύτερο Έλληνικό Αποικισμό αποικίζονται τά παράλια του Εϋξείνου Πόντου από Πελοποννήσιους, Μεγαρείς, Αθηναίους, Ίωνες κ.λπ. Στο τέλος του βου αιώνα μ.Χ. εμφανίζονται οι Σλάβοι και μετά τον 7ο οι Βούλγαροι και κατοικούν βορείως του Δούναβη. Μετά από χρόνια αρχίζουν και κατοικούν από τον Αίμο και βόρεια. Οί Έλληνες κάτοικοι της Ανατολικής Ρωμυλίας ήταν συγκεντρωμένοι στα παράλια (Πύργος, Βάρνα, Άγκιάλο, Μεσμβρία, Σωζόπολη κ.λπ.), όπου αποτελοῦσαν σημαντικό ποσοστό του πληθυσμού, καθώς και σε όρισμένες πόλεις στο έσωτερικό, όπως στην Φιλιππούπολη, Στενήμαχο, Καβακλί. Υπήρχαν περιοχές όπως στο Καβακλί και στα χωριά του, στην Βάρνα και σε πόλεις των παραλίων του Εϋξείνου Πόντου, οι κάτοικοι των όποιων ήταν άμγως ή, κυρίως, Έλληνες.

Οί περισσότερες ελληνικές κοινότητες της Ανατολικής Ρωμυλίας-Βόρειας Θράκης, αλλά και της υπόλοιπης Βουλγαρίας, είχαν πολλές φιλεκπαιδευτικές αδελφότητες και άλλους πολιτιστικούς συλλόγους, μεγαλοπρεπείς ναούς και σχολεία, καθώς και ευαγή ιδρύματα, τά όποια συντηρούσανε οί ίδιοι, μέσω τών κοινοτήτων. Οί Έλληνες σέ όλη τήν Θράκη αποτελούσαν παράγοντα έκπολιτιστικό και μορφωτικό γιά όλους τούς λαούς, μέ τούς όποίους ζούσαν μαζί στόν ίδιο χώρο. Ο έλληνισμός μεγαλούργησε γιά αιώνες, τόσο στό εμπόριο, όσο και στόν πολιτισμό και στήν εκπαίδευση.

Στίς 6 Σεπτεμβρίου 1885, Βούλγαροι έθνικιστές της Ανατολικής Ρωμυλίας όργάνωσαν πραξικόπημα έναντίον της όθωμανικής κυριαρχίας και κήρυξαν τήν ένωση της έπαρχίας μέ τό Πριγκιπάτο της Βουλγαρίας. Η Τουρκία δέν άντέδρασε, έπειδή τήν θεωρούσε ήδη χαμένη, αλλά ή Ρωσία εκδήλωσε τήν αντίθεσή της στήν ένέργεια της Βουλγαρίας, μέ διπλωματικές ανακοινώσεις, χωρίς όμως νά άντιδράσει στρατιωτικά. Η Σερβία και ή Ελλάδα διαμαρτυρήθηκαν γιά τήν παραβίαση της Συνθήκης του Βερολίνου. Η Ελλάδα κήρυξε γενική έπιστράτευση, άντιδρώντας στήν βουλγαρική προκλητικότητα, αλλά τόν Απρίλιο του 1886 οί στόλοι πέντε ευρωπαϊκών Δυνάμεων, απέκλεισαν τά λιμάνια της Ελλάδας, αναγκάζοντάς την έπίσημα τουλάχιστον, νά μή μπορεί νά βοηθήσει. Η άνήμπορη οικονομικά και στρατιωτικά Ελλάδα δέν μπόρεσε νά βοηθήσει τούς όμογενείς στήν Ανατολική Ρωμυλία. Η Σερβία κήρυξε πόλεμο έναντίον της Βουλγαρίας στίς 14 Νοεμβρίου 1885 μέ τήν απαίτηση νά της παραχωρηθεί ένα κομμάτι της Ανατολικής Ρωμυλίας, αλλά ήττήθηκε στήν μάχη της Σλίβνιτσα (17-19 Νοεμβρίου). Ο βουλγαρικός στρατός προέλασε στήν Σερβία και τελικά συμφωνήθηκε ανακωχή, όταν ή Αυστροουγγαρία απείλησε νά μπει στόν πόλεμο στό πλευρό της Σερβίας. Μετά τόν πόλεμο, ή Συνθήκη του Βουκουρεστίου (3 Μαρτίου 1886) έπανέφερε τά προπολεμικά σερβοβουλγαρικά σύνορα και άφησε τήν Ανατολική Ρωμυλία και τήν Βουλγαρία ένωμένες.

Η Υψηλή Πύλη αναγνώρισε τήν νέα κατάσταση μέ τήν Συμφωνία του Τόπχανε στίς 24 Μαρτίου 1886. Μέ τήν Πράξη του Τόπχανε ό σουλτάνος διόρισε τόν Πρίγκιπα της Βουλγαρίας ως Γενικό Κυβερνήτη της Ανατολικής Ρωμυλίας και διατηρώντας έτσι τήν έπίσημη διάκριση μεταξύ του Πριγκιπάτου της Βουλγαρίας και της Ανατολικής Ρωμυλίας και τηρώντας τό γραμμα της Συνθήκης του Βερολίνου. Η ένωση μεταξύ του Πριγκιπάτου της Βουλγαρίας και της Ανατολικής Ρωμυλίας ήταν πλέον σαφές μέ τήν επικρατούσα γεωπολιτική κατάσταση ότι ήταν δεδομένη και δέν θά μπορούσε νά αλλάξει.

Μετά τόν Σεπτέμβριο του 1885 και τήν προσάρτηση της έπαρχίας στό

Πριγκιπάτο της Βουλγαρίας άρχισαν οί διωγμοί τών Έλλήνων καί τής Έλληνικῆς Όρθόδοξης Έκκλησίας πού ύπαγόταν στό Οίκουμενικό Πατριαρχείο. Μέ τόν νόμο «Περί Δημoσίας Έκπαιδεύσεως» τοῦ 1891, οί Βούλγαροι τό 1906 κατήργησαν τά έλληνικά σχολεία καί έγκατέστησαν Βούλγαρους δασκάλους. Στήν έδρα τής Έλληνικῆς Μητρόπολης τής Φιλιππούπολης καί άλλων πόλεων έγκαταστάθηκαν Βούλγαροι Μητροπολίτες. Οί Έλληνες δημόσιοι λειτουργοί απομακρύνονται από τήν δημόσια διοίκηση καί οί Βούλγαροι άπαιτοῦν από τόν έλληνικό πληθυσμό νά διπλώσει βουλγαρική καταγωγή καί νά ύπαχθει εκκλησιαστικά στήν Έξαρχία. Μετακινούνται βουλγαρικοί πληθυσμοί σέ περιοχές μέ άμυγῶς ἢ σέ πλειοψηφία μέ έλληνικό πληθυσμό. Οί Έλληνικές Κοινότητες καταργούνται καί ἡ περιουσία τους περιέρχεται στό Βουλγαρικό Δημόσιο. Οί αυθαιρεσίες σέ βάρος τών Έλλήνων εἶναι καθημερινό φαινόμενο. Έπιβλήθηκαν δυσβάστακτοι φόροι στους Έλληνες τής Βόρειας Θράκης μέ σκοπό τήν έξουθένωση τής οικονομικῆς άντοχῆς τους, ένῶ διευκόλυναν καί ενθάρρυναν μέ κάθε τρόπο τήν μετανάστευση βουλγαρικῶν πληθυσμῶν στά παράλια, στά έλληνικά άστικά κέντρα τοῦ Εὔξεινου Πόντου καί έξαπέλυσαν ὀξύτατες έπιθέσεις κατά τών Έλλήνων διά μέσου τοῦ Τύπου. Οί Βούλγαροι μεθοδευμένα άρχισαν νά έξοντώνουν τό έλληνικό στοιχείο. Τά μέτρα πού πάρθηκαν μετά τό 1885 από τό βουλγαρικό κράτος, στόχευαν μέ μαθηματική ακρίβεια στήν συστηματική φυλετική άφομοίωση καί στόν άφανισμό τοῦ έλληνικοῦ στοιχείου τής Βόρειας Θράκης. Ἡ έλληνική ἦττα στόν πόλεμο τοῦ 1897 συνέβαλε στήν αύξηση τών βουλγαρικῶν ενεργειῶν έναντίον τών Έλλήνων.

Οί συνεχεις διαμαρτυρίες καί τά ύπομνήματα τών Έλλήνων τής Ανατολικῆς Ρωμυλίας, πρὸς τίς Μεγάλες Δυνάμεις, τό Οίκουμενικό Πατριαρχείο, τίς έλληνικές κυβερνήσεις καί τήν Πύλη, δέν έφεραν κανένα οὔσιαστικό άποτέλεσμα. Οί Βούλγαροι συνέχισαν μεθοδικά τήν προσπάθεια έξόντωσης τοῦ έλληνισμοῦ τής Ανατολικῆς Ρωμυλίας.

Τόν Άπριλίο τοῦ 1885, ξέσπασαν ταραχές στήν Φιλιππούπολη. Άφορμή ἦταν ἡ απόφαση τών Έλλήνων νά γιορτάσουν πανηγυρικά τήν ὀνομαστική εορτή τοῦ βασιλιᾶ τής Ελλάδας Γεωργίου Α΄. Προσπάθησαν μέ τόν τρόπο αυτό νά δείξουν τήν παρουσία τους. Ὁ σημαιοστολισμός τών έλληνικῶν σπιτιῶν ένόχλησε τούς Βούλγαρους. Ξέσπασαν σοβαρά έπεισόδια.

Οί Βούλγαροι έσκιζαν καί κατέβαζαν τίς έλληνικές σημαίες. Ξεφτασαν στό σημείο νά πολιορκήσουν τήν Μητρόπολη καί νά άπειλοῦν τούς Έλληνες μέ τά όπλα. Καταστρέφεται καί λεπλατεῖται ὅτιδήποτε έλληνικό, σπίτια, καταστήματα, ιδρύματα. Ἡ Χωροφυλακή καί ὁ Στρατός συνέλαβαν πολλούς

Ἕλληνες τῶν ὁποίων οἱ περιορισίες καταστράφηκαν ἀπό τόν ὄχλο καί τούς ὀδήγησαν στίς φυλακές, χωρίς ὅμως νά τιμωρήσουν τούς θύτες.

Τό καλοκαίρι τοῦ 1906 ξέσπασαν οἱ ἀνθελληνικοὶ διωγμοὶ στά κυριότερα ἑλληνικά ἀστικά κέντρα τῆς Φιλιππουπόλεως, τῆς Στενιμάχου, τοῦ Πύργου, τῆς Βάρνας (ἀντίστοιχων μέ αὐτῶν τῶν Σεπτεμβριανῶν στήν Κωνσταντινούπολη τό 1955), πού κορυφώθηκαν μέ τήν καταστροφή τῆς Ἀγχιάλου.

Οἱ Ἕλληνες κάτοικοι τῆς Ἀγχιάλου, ὅταν πληροφορηθήκαν τούς βανδαλισμούς τῶν Βουλγάρων κομιτατζίδων, τούς ὁποίους ἐνίσχυναν καί ὑποστήριζε ἐπίσημα πλέον ἡ βουλγαρική κυβέρνησις, καί, βλέποντας τήν ἀδιαφορία τῶν ἑγγυητριῶν τῆς συνθήκης τοῦ Βερολίνου Εὐρωπαϊκῶν Δυνάμεων γιά τά πρωτοφανῆ καί πρωτάκουστα αὐτά ἐγκλήματα τῶν Βουλγάρων, ἀποφάσισαν νά προστατεύσουν μόνοι τους τήν ζωή καί περιουσία τους. Προσπάθισαν νά ἐξοπλιστοῦν προκειμένου νά ἀντιμετωπίσουν τούς Βούλγαρους ἐπιδρομεῖς. Οἱ βουλγαρικές Ἀρχές ὄχι μόνο δέν ἀνταποκρίθηκαν στίς ἐκκλήσεις τῶν Ἑλλήνων νά προστατεύσουν τήν πόλη, ἀλλά προσπάθισαν μέ δόλιο τρόπο νά ἐξουδετερώσουν τήν ὀργανωμένη ἄμυνα τῶν Ἀγγιαλιτῶν. Ὁ Βούλγαρος νομάρχης διέταξε τήν ἀντικατάστασις τῆς τοπικῆς φρουρᾶς πού ἀποτελοῦσαν Ἀγγιαλίτες, μέ βουλγαρικό στρατό, μέ πρόσχημα τήν καλύτερη φύλαξι τῆς πόλης ἀπό τούς κομιτατζήδες. Τά μεσάνυχτα τοῦ Σαββάτου πρὸς τήν Κυριακή, 30 Ἰουλίου 1906, ὁ Ἕλληνας Δῆμαρχος τῆς Ἀγχιάλου ἔλαβε ἀπό ἔμπιστο συνεργάτη του, τηλεγράφημα ἀπό τόν Πύργο, ὅτι περισσότεροι ἀπό διακόσιοι διαδιλωτές, οἱ ὁποῖοι ἔφεραν στρατιωτικό ὄπλισμό, κατευθύνονται στήν Ἀγχιάλο γιά νά τήν καταστρέψουν.

Ὁ ὄχλος ξημερώματα τῆς 30ῆς Ἰουλίου ἔφτασε ἀνενόητος στήν πόλη ἀφοῦ ἡ στρατιωτικὴ φρουρὰ ἀποχώρησε, μέ τήν δικαιολογία τῆς προστασίας τῆς ζωῆς τῶν μελῶν της, ἂν καί ἦταν πολυπληθέστερη, ἀλλά καί καλύτερα ὀπλισμένη.

Οἱ Ἕλληνες κάτοικοι ἀμύνθηκαν μέ ὅσα μέσα διέθεταν μέσα στήν κόλασι τῶν ἐμπρησμῶν, ἀνατινάξεων κτιρίων καί ἐκρήξεων. Στίς πρώτες ἀπόπειρες οἱ ἀμυνόμενοι κάτοικοι ἀπώθησαν τούς πάνοπλους κομιτατζήδες. Στήν τρίτη ἔφοδο τῶν Βουλγάρων, ἐνῶ αὐτοὶ ἦταν ἔτοιμοι νά ὑποχωρήσουν, λόγῳ τῆς ἄμυνας τῶν Ἑλλήνων, ἐμφανίστηκε ἡ βουλγαρική Χωροφυλακή, ἡ ὁποία προσπάθησε νά ἐπιβάλει τήν τάξι, ἀλλά στήν πραγματικότητα παρέδωσε τήν πόλη στοὺς κομιτατζήδες. Ἡ Ἀγχιάλος παραδόθηκε στίς φλόγες καί οἱ Βούλγαροι ἐπιδρομεῖς, ἀφοῦ διέπραξαν λεηλασίες, ἐμπρησμούς, φόνους καί σφαγές τῶν Ἑλλήνων κατοίκων τῆς Ἀγχιάλου, ἐπιδόθηκαν σέ ὀλοσχερῆ καταστροφή

της πόλης. Πρωτεύων στόχος υπήρξε τό Μητροπολιτικό Μέγαρο, όπου διέμενε ό Έλληνας Μητροπολίτης Άγγιάλου, πού οί κάτοικοι προσπαθήσαν νά προστατέψουν από τό μένος τών επιδρομέων, οί όποιοι τόν άναζητούσαν γιά νά τόν κάψουν ζωντανό.

Όσοι Έλληνες γλίτωσαν από τήν τρομερή πυρκαγιά πού κατέστρεψε τήν πόλη, κατέφυγαν στήν περιοχή τών άλυκων και από εκεί μέ βάρκες διασώθηκαν στό τουρκικό έδαφος, στήν Άνατολική Θράκη, στήν Κωνσταντινούπολη, σέ πόλεις της Μικράς Άσίας, άκόμη και στήν Αίγυπτο, ενώ άλλοι κατευθύνθηκαν στόν Πύργο, στήν Μεσημβρία και στήν Σωζόπολη, από όπου άναχώρησαν μέ άτμόπλοια γιά τήν Ελλάδα ή σέ άλλες χώρες.

Η βουλγαρική κυβέρνηση, αντί νά προστατεύσει τά θύματα, πήρε νέα μέτρα γιά τήν όριστική άπαγόρευση της λειτουργίας τών έλληνικων σχολείων σέ όλη τήν Άνατολική Ρωμυλία και ύποδαύλισε τίς συνεχιζόμενες καταπιέσεις τών Έλλήνων κατοίκων, οί όποιοι εκβιάζονταν μέ τήν άπειλή της καταστροφής τών περιουσιών τους, γιά νά παραχωρούν μέ τήν θέλησή τους τίς έλληνικές εκκλησίες και τά πολυάριθμα έλληνικά φιλανθρωπικά και εκπαιδευτικά ιδρύματα.

Όλα τά παραπάνω όδήγησαν αρκετές χιλιάδες Έλληνες από πολλές περιοχές της Άνατολικής Ρωμυλίας, νά προσπαθούν νά φύγουν γιά τήν Ελλάδα αλλά και σέ πόλεις άλλων χωρών, όπου ζούσε έλληνικός πληθυσμός (Ρουμανία, Όδησσό, Μαριούπολη, Κωνσταντινούπολη, Πόντο κ.λ.π). Στήν αρχή οί βουλγαρικές Άρχές άφηναν τούς Έλληνες νά φύγουν άνενόχλητοι. Άρκετοί από τούς πρόσφυγες αυτης της περιόδου μπόρεσαν νά εκποιήσουν τμήμα της περιουσίας τους στήν πατρίδα τους, προκειμένου νά ξεκινήσουν τί νέα τους ζωή στή νέα πατρίδα. Συντόνιζαν τήν φυγή τους κατά ομάδες γιά νά άλληλοπροστατεύονται, μέ ίδια μέσα, μέσω τών λιμανιών της Μαύρης Θάλασσας, νοικιάζοντας πλοία γιά νά τούς φέρουν σέ έλληνικά λιμάνια. Σύντομα όμως οί βουλγαρικές Άρχές άπαγόρευσαν τήν μετακίνηση και ζητούσαν ύπέρογκα ποσά ως φόρο, προκειμένου νά επιτρέψουν τόν απόπλου τών πλοίων. Τό μεγαλύτερο κύμα προσφύγων έφυγε μετά τήν συνθήκη του Νιεγύ τό 1919 μέ τήν όποία προβλεπόταν «έκούσια μετανάστευση». Έτσι όνόμασαν τόν ξεριζωμό τών Έλλήνων από τίς πατρογονικές έστίες του. Έκούσια μετανάστευση. Οί πρόγονοί μας αναγκάστηκαν νά πάρουν τόν δρόμο της προσφυγιάς γιά τήν «Μητέρα Ελλάδα», λέγοντας στα παιδιά τους «Ντά ξέρ'ς πόθιν έρиси, ξέρ'ς και πού παέν'ς» (Άν ξέρεις από πού προέρχεται, ξέρεις και πού πηγαίνει).

Μεταξύ 1903 και 1906 έφτασαν στήν περιοχή της Λάρισας περίπου 240

οικογένειες από τήν Φιλιππούπολη καί τήν Στενίμαχο. Οί περισσότερες μετακινήθηκαν πρὸς τήν Ἀθήνα καί ἄλλα ἀστικά κέντρα ἐπειδή ἦταν συνηθισμένοι σέ ἀστικό περιβάλλον μέ ἕναν ἄλλο τρόπο ζωῆς. Οί περισσότεροι πρόσφυγες αὐτῆς τῆς περιόδου ἦταν μορφωμένοι, ἔμποροι, βιοτέχνες καί ἐπαγγελματίες. Ἡ Φιλιππούπολη τότε ἦταν ἕνα λασποχώρι, σχεδόν δύο χιλιόμετρα ἀπὸ τήν πόλη τῆς Λάρισας, τήν ὁποία διέσχιζαν δύο χάντακες. Στὴν Φιλιππούπολη καί στὴν πόλη τῆς Λάρισας παρέμειναν περίπου σαράντα πέντε οικογένειες ἀπὸ τίς διακοσίες σαράντα πύ πρωτοῦρθαν ἀπὸ τήν Ἀνατολική Ρωμυλία.

*Πρόσφυγες
ἀπὸ τήν Ἀνατολική Ρωμυλία.*

Στά μέσα του 1906 καί μετὰ τὰ γεγονότα τῆς Ἀγχιάλου, ἦρθαν περίπου 180 μέ 200 οικογένειες ἀπὸ τήν περιοχή τοῦ Καβακλί καί τῶν χωριῶν τοῦ (Καρυές, Συναπλί, Μικρό Μοναστήρι, Τάς-Τεπέ, κ.ἄ.) μετὰ ἀπὸ τήν περιπλάνησίν τους σέ ἀρκετές περιοχές τῆς Ἑλλάδας, ἀνάλογα τοῦ λυμανιοῦ τοῦ ἀποβιβάστηκαν, καί τελικά ἐγκαταστάθηκαν στὴν εὐρύτερη περιοχή τῆς Λάρισας σέ προσωρινά καταλύματα.

Τό 1907 ἐγκαινιάζεται ὁ συνοικισμός τῆς Νέας Φιλιππούπολης καί ἐγκαθίστανται σέ αὐτόν περίπου διακοσίες σαράντα οικογένειες προσφύγων, στὴν πλειοψηφία τους ἀγρότες. Πρῶτο μέλημα τους μετὰ τήν ἐγκατάσταση στά σπίτια πού παραχώρησε ἡ Πολιτεία, ἦταν νά κατασκευάσουν πλινθόκτιστο ναό ἀφιερωμένο στὴν Ἁγία Τριάδα, σέ ἀνάμνηση τῆς ἐκκλησίας τοῦ ὁμώνυμου μοναστηριοῦ τῆς Ἁγίας Τριάδας στό Καβακλί τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμυλίας, ἀφοῦ ἡ πλειονότητα τῶν προσφύγων τοῦ δευτέρου κύματος ἦρθε ἀπὸ αὐτή τήν περιοχή. Στὴν ἀρχή ἡ ἐκκλησία δέν εἶχε καμπαναριό καί ἀντὶ γιὰ καμπάνα χρησιμοποιοῦσαν ἕνα κομμάτι μέταλλο, ἀπὸ μεγάλο ὑνί, τό ὁποῖο χτυποῦσαν μέ σφυρί. Τό 1934 κατασκευάστηκε τουβλόχτιστο καμπαναριό.

Μέ τήν ἐγκατάστασίν τους στή Φιλιππούπολη ἀρχίζει ὁ ἀγώνας γιὰ τήν νέα τους ζωή στὴν μιττέρα Ἑλλάδα. Ἐργάζονται στά χωράφια πού τοὺς παραχώρησε ἡ Πολιτεία ἔναντι τιμίματος, καλλιεργῶντας σιτηρά, ὄσπρια, ἀμπέλια καί

Ἡ ΘΕΜΕΛΙΩΣΙΣ
Τῆς Νέας Φιλιππουπόλεως

Μετὰ τῆς θεώσεως ἐπιθετικότητος καὶ μεγαλοπρεπειᾶς ἄνευ τοῦ πρῶτου ἀποτέρου ἐν τῷ ἔθνει τῆς παλαιᾶς μετ' ἐθνικοῦ κινήτου "Ἀκ-Σαράντα ἡ θμελίωσις τῆς Νέας Φιλιππουπόλεως, ἀπὸ τῆς Ἀ. Σ. τοῦ Ἐπισκόπου καὶ κ. Ἀρβέρτου.

Ἐπὶ τῆς ἐπιπέδου καὶ τῆς πλείστης ἡ Υπομονῆς τοῦ Οὐκονομικοῦ καὶ Στρατιωτικοῦ, ἡ Ἀ. Σ. ἡ Μουσουλμανικῆς Ἀθηνῶν καὶ Θεσσαλονίκης, καὶ πολιτικοῦ καὶ στρατιωτικοῦ ἔθους τῆς παλαιᾶς καὶ, ἡ βουλομένη τῆς ἐπιπέδου καὶ καὶ πάλιν ἐπὶ τῆς τῶν προσηρῶν ἑνωτικῶν καὶ καὶ δακρυῶν.

Ἐν τῇ Νέᾳ Φιλιππουπόλει τὰ κτίσθησι 200 οἰκίαι, κατὰ τὸ καπορτιστὴν σχέδιον.

*Ἀπὸ τήν ἐφημερίδα
ΜΙΚΡΑ τῆς
Λάρισας.*

δημιουργούν λαχανόκηπους με όνομαστά προϊόντα. Οί Φιλιππουπολίτες άμπελουργοί φημίζονται για τήν πατροπαράδοτη παρασκευή τών κρασιών καί τσίπουρου, συνταγή πού έφεραν από τήν άλυσμόνητη Πατρίδα τής Άνατολικής Ρωμυλίας. Πάρα πολλές οικόγενείες έφεραν από τήν πατρίδα κλιματόβεργες για νά φτιάξουν άμπέλια, όπως καί σπόρια λάχανου καί μισχοσίταρου (τσεμένι) για νά παρασκευάζουν τά παραδοσιακά φαγητά.

*Έγκαίνια καμπαναριού
Άγίας Τριάδας Φιλιππούπολης.*

Οί πρόσφυγες αλλά καί οί άπόγονοί τους στήν Φιλιππούπολη, γιορτάζουν άδιαλείπτως δυό γιορτές. Τής Άγίας Τριάδος καί του Άγίου Τρύφωνα, προστάτη τών άμπελουργών καί τών μπαξεβάνηδων. Οί άπόγονοί τών προσφύγων έκτισαν ναό, στό όνομα του Άγίου στήν περιοχή Παλιοχώρι, κέντρο άλλοτε αλλά καί σήμερα τών γεωργικών έκμεταλλεύσεων, δίπλα στό παλιό μαγκανοπήγαδο, μέ τό όποιο πότιζαν τά χωράφια τους οί πρόσφυγες. Τιμούν μέχρι καί σήμερα τους προγόνους τους, σέ μιά ιδιαίτερη μέρα, τό Σάββατο, πριν τόν Άγιο Δημήτριο, ως Ψυχοσάββατο, κάνοντας κόλλυβα καί διαβάζοντας τρισάγιο για τήν άνάπαυση τών ψυχών τους. Τά παλιά χρόνια, οί γυναίκες μετά τήν εκκλησία, μοίραζαν φαγητά καί γλυκά σέ άναξιοπαθούντες γειτόνους.

Μέσα στόν μεγάλο άγώνα για τήν επιβίωσή τους στήν «νέα» τους πατρίδα, δέν ξέχασαν τά ήθη καί τά έθιμά τους, τά όποια ένέταξαν ως άναπόσπαστο κομμάτι τής ζωής, τής φιλοσοφίας καί τής ύπαρξής τους, μέ άποτέλεσμα τήν

Έορτή Άγίου Τρύφωνα.

Έορτασμός Άγίας Τριάδας.

*Ήμέρα Τιμής καί Μνήμης
των Προγόνων.*

*Αναβίωση Έθιμου Ρουμπάνας
(Σάββατο του Λαζάρου).*

διατήρηση μεγάλου μέρους του πολιτισμού καί των παραδόσεών τους ως καί σήμερα.

Έκτός από τίν Λάρισα καί τίν Φιλιππούπολη, στον νομό Λάρισας πρόσφυγες από τίν Ανατολική Ρωμυλία-Βόρεια Θράκη εγκαταστάθηκαν καί στίς περιοχές Κοιλάδα, Νέες Καρυές, Δίλοφο, Νέα Λεύκη, Μεγάλο Μοναστήρι, Άγία Σοφία Τυρνάβου, Νάματα, Δίμπτρα Άγιās, Άετόλοφο Άγιās, Σέχι (Ρεματιά) Φαρσάλων, Ναρθάκι Φαρσάλων, Πολυνέρι.

Μέ απόφαση τής Βουλής των Έλλήνων, τίν 7η Ιουλίου 2022, καθιερώθηκε ή 6η Άπριλίου ως Ήμέρα Θρακικού Έλληνισμού. Ή Έλληνική Πολιτεία έκανε δεκτό τό από πολλά χρόνια αίτημα των άπανταχού Θρακών, νά καθιερωθει Ήμέρα Μνήμης του Θρακικού Έλληνισμού. Ή καθιέρωση τής Ήμέρας Θρακικού Έλληνισμού συμβάλλει στην διαφύλαξη τής ιστορικῆς μνήμης καί κάνει ευρύτερα γνωστό ένα ιστορικά έπιβεβαιωμένο γεγονός, αυτό τής συστηματικῆς έξόντωσης των Έλλήνων τής Θράκης καί ειδικά για έμας, τούς Έλληνες τής Ανατολικῆς Ρωμυλίας-Βόρειας Θράκης.